

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 785)

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 Tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 4719 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/932)

Not : Kanun Başkanlıkça Anayasa ve Adalet Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

28.11.2001

Sayı : B.01.0.KKB.01-18/A-4-2001-809

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15 Kasım 2001 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-28558/11946 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisince 14.11.2001 gününde kabul edilen, 4719 sayılı "Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 Tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" incelenmiştir:

1. 4719 sayılı Yasanın 1 inci maddesinde, 16.6.1983 günlü, 2845 sayılı "Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun"un 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen "313, 314 üncü maddelerinde;" ibaresinin metinden çıkarılması öngörülmüştür.

Bu düzenlemeyle, Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddelerinde yazılı suçlarla ilgili davalara bakmak, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevleri arasından çıkarılmaktadır.

a) Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesinde, her ne suretle olursa olsun cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak ya da bu teşekküllere katılmak; 314 üncü maddesinde de, bu teşekküllere yardım ve yataklık suçu düzenlenmiştir.

İncelenen Yasanın 1 inci maddesinin gerekçesinde, "Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddeler kapsamındaki teşekküllerin gerçekleştirdikleri amaç suçların Devlet güvenlik mahkemelerinde ve asıl suç ile birlikte görülmesi konusunda uygulamada farklılık arz eden yargı kararları bulunması nedeniyle bu durumun ortadan kaldırılması, 313 ve 314 üncü maddeler kapsamındaki teşekkül suçları ile amaç suçların aynı mahkemelerde görülmesini sağlamak amacıyla söz konusu suçlar Devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanından çıkarılmıştır" denilmektedir.

Gerçekten, Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesi ile 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasasının 1 inci maddesinde öngörülen teşekkül ya da örgüt kurma suçlarına ilişkin kurallar aynı alanı düzenlemektedir.

Bununla birlikte, anılan yasalarla düzenlenen iki suç türü arasındaki farklılık, 4422 sayılı Yasanın 1 inci madde gerekçesinde, "...Örgütün Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesinde yer almış bulunan teşekkülden farkı, bir kısım haksız menfaatleri, çıkarları elde etmek amacıyla oluşturulmuş bulunmasıdır. Bu bakımdan suçun faillerinde maddede belirtilen özel kast aranacaktır..." denilerek, vurgulayıcı biçimde açıklanmıştır. Buna göre, "yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlar" hakkında 4422 sayılı Yasa kurallarının uygulanacağı açıktır.

Ayrıca, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bir kararında, "Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesinde düzenlenen suç işlemek amacıyla 'teşekkül oluşturmak' suçun maddi ögesidir. Teşekkül ise iki veya daha çok kişinin birlikte cürüm işlemek amacıyla birleşmeleridir.

Maddede öngörülen suç, hazırlık hareketlerinin cezalandırıldığı bir tehlike suçu olup, düzenlemeyle müstakbel suçları önleme amacı güdülmüştür. Yasanın amacı basit bir birleşme olmayıp kamu için tehlike yaratacak birleşmeyi cezalandırmaktır, suçu basit birleşmeden ayıran devamlılık, birden fazla suç için biraraya gelme ve sürekliliktir" denilerek, Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesinde düzenlenen suçun niteliği açıklanmıştır.

Şunu da belirtmek gerekir ki, Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamına giren suçlara ilişkin davaların, iş yükünün yoğunluğu nedeniyle Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev kapsamından çıkarılmak istenilmesi haklı görülemez. Çünkü, bu davaların görüleceği diğer adli yargı yerlerinin iş yükü, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin iş yükünden daha az değildir. Ayrıca, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin iş yükü sorununun, yeni mahkemeler açılarak çözümlenebileceği de kuşkusuzdur.

Bu nedenle, kapsama giren suçların özel uzmanlık mahkemelerinde yargılanmasındaki hukuksal ve kamusal yarar da gözetilerek, Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddelerinde yazılı suçlara ilişkin davaların Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanından çıkarılmamasının uygun olacağı düşünülmektedir.

b) Öte yandan, Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesi, belirli suçları işlemek için teşekkül oluşturanları değil, her tür suçu işlemek üzere teşekkül oluşturanları kapsamaktadır. Kapsam alanının bu sınırsızlığı nedeniyle anılan maddenin, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanı dışında kalan suçların yanı sıra, bu mahkemelerin görev alanına giren ve Anayasanın 143 üncü maddesinde açıkça sayılan suçları da kapsadığı ortadadır.

Anayasanın 143 üncü maddesinde, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, Devletin ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü, özgür demokratik düzeni ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan Devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlarla ilgili davalara bakmakla görevlendirildiği belirtilmiştir.

2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasanın 9 uncu maddesinde, Anayasaya göre Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanına giren konular yönünden bir ayırım gözetilmeden düzenleme yapılması hukuka aykırı sonuçlar doğurabilecek niteliktedir.

Laik devlet düzenine karşı çalışmalar yapmayı temel amaç edinen teşekküllerin varlığı yadsınamaz bir gerçek olduğu gibi; kimi örgütlenmelerin, örneğin kamuoyunda "Susurluk davası" diye anılan davanın, devletin iç güvenliğini ve kamu düzenini yakından ve doğrudan ilgilendirdiğini gözardı etmek de olanaksızdır.

Bu tür suçların Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesi kapsamında olduğunda duraksamaya yer yoktur. Nitekim, Yargıtay 8 inci Ceza Dairesince, laik düzeni yıkmak amacıyla örgütlenmenin Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesindeki suçu oluşturacağı kabul edilmiş; buna direnen yerel mahkeme kararı da Yargıtay Ceza Genel Kurulunca bozulmuştur.

Yine Yargıtayın aynı Ceza Dairesinin bir onama kararında, Atatürk'ü anma törenlerini sabote etmek amacıyla örgütlenmenin Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesindeki suçu oluşturacağı belirtilmiştir.

“Susurluk”la ilgili davada Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesine göre açılmış ve yargılama bu maddeye göre yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen eylemler, Anayasanın 143 üncü maddesiyle özel uzmanlık mahkemelerinin görev alanına alınarak korunmaya çalışılan demokratik Cumhuriyetin temel ilkesi olan laiklik, kamu düzeni ve iç güvenlikle doğrudan ilgilidir. Bu eylemlerin oluşturduğu suçları işleyenlerin Devlet Güvenlik Mahkemelerinde yargılanmaları, Anayasanın 143 üncü maddesinin gereğidir.

Buna karşın, 4719 sayılı Yasanın 1 inci maddesiyle, herhangi bir ayırım yapılmadan ya da ayırık kural konulmadan Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddelerinin 2845 sayılı Yasanın 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi metninden çıkarılması, kamu düzenine ve hukuka uygun düşmemekte ve hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

2. 4719 sayılı Yasanın 2 nci maddesiyle, 18.11.1992 günlü, 3842 sayılı “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 31 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci tümcesindeki “4” sayısının metinden çıkarılması öngörülmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisince 21.5.1992 gününde kabul edilen, 3801 sayılı “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun, Terörle Mücadele Kanununun Bazı Hükümlerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun”un 4 üncü maddesiyle, 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası’nın “tutuklama nedeni”ne ilişkin 104 üncü maddesinde değişiklik öngörülmüştür.

Ancak, bu Yasa, Cumhurbaşkanınca, Anayasanın 89 uncu maddesi uyarınca bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilmiştir. Geri gönderme gerekçelerinin yer aldığı 8.6.1992 günlü yazıda, 3801 sayılı Yasanın 4 üncü maddesine ilişkin olarak,

“İncelenen Kanunun çerçeve dördüncü maddesiyle 1412 sayılı Ceza Muhakeme(leri) Usulü Kanununun 104 üncü maddesi bütünüyle değiştirilerek; sanığın tutuklanmasını gerektiren sebepler arasında yer alan, ‘suç Devlet veya Hükümet nüfuzunu kıran veya memleketin asayişini bozan fiillerden bulunur veyahut adabı umumiye aleyhine olursa’ şeklindeki hüküm madde metninden çıkarılmış, ayrıca, ‘tahkikatın mevzuu olan suçun ağır cezalî cürümlerden olması’ keyfiyeti, sanığın daima kaçacak sayılmasının nedeni kabul edildiği halde, bu bent dahi madde metninden çıkarılmış, ancak; soruşturma konusu olan suçun, kanunda öngörülen cezasının üst sınırı yedi yıldan az olmayan hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektirmesi, tutuklama nedeni sayılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği gibi, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinde, muvakkat ağır hapis cezası, kanunda tasrih edilmeyen yerlerde bir seneden yirmidört seneye kadar cezaları kapsamaktadır.

Yapılan değişiklikle işlenen suç; Devlet veya Hükümet nüfuzunu kıran veya memleketin asayişini bozan veyahut adabı umumiye aleyhine işlenmiş olsa dahi, işlenen bu tür suçların kanundaki cezasının üst sınırı yedi yıldan az olması halinde; sanığın ikametgâhının ve meskeninin bulunması ve kim olduğunu ispat etmesi durumunda, hâkim tutuklama yoluna gitmeyecektir.

Ayrıca bu hükmün Kanun metninden çıkarılmış olması, çeşitli yorumlarla takdir hakkının çok değişik bir şekilde kullanılmasına yol açabilecek ve yakalanmış muhtemel suçlunun tutuklanmaması, özellikle terörle ilgili suçlarda bir daha yakalanmamasına neden olabilecektir.

Bu halde de Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının birinci babını oluşturan “Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler” arasında yer almakla beraber; casuslukla ilgili 134 üncü madde, askerî bölgelere girme Devlet güvenliği ile ilgili belgeleri bulundurmaya ilişkin 135 inci madde, harp zamanında Devlet buyruklarına uymamakla ilgili 139 uncu madde, yabancı hizmetine asker yazmak veya silâhlendirmek ile ilgili 148 inci madde, askerî zabıtayı itaatsizliğe teşvik suçunu düzenleyen 153 üncü madde ve Türklüğü, Cumhuriyeti, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Hükümetin-Devletin-adliyenin manevî şahsiyetini, tahkir ve tezyif ile ilgili 159 uncu maddesi kapsamına giren suçları işleyenler, tutuklanmayacaklardır.

Bütün bu durum nazara alınarak, 104 üncü maddede yapılması istenilen değişikliğin değerlendirilmesi ve en az bugün olduğu gibi, (suç Devlet veya Hükümet nüfuzunu kıran veya memleketin asayişini bozan fiilerden bulunur veyahut adabı umumiye aleyhine olursa) bendinin uygulanması hallerinde, yedi yıllık tahdidin kaldırılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.”

Denilmiştir.

3801 sayılı Yasanın Türkiye Büyük Millet Meclisince yeniden görüşülmesi sonucunda 18.11.1992 gününde kabul edilen 3842 sayılı Yasaya, Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçeleri gözetilerek 31 inci madde eklenmiş ve madde bugünkü biçimiyle 1.12.1992 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3842 sayılı Yasanın 31 inci maddesinin getirilme amacı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu raporunda,

“Bilindiği gibi ülkemizin Güneydoğu ve kısmen Doğu bölgelerinde devletimizin hâkimiyeti altında bulunan toprakların bir kısmını Devlet idaresinden ayırmak isteyen terör örgütü amacına ulaşmak için her türlü faaliyeti göstermekte, büyük şehirlerimizin bir kısmında da aynı amaca yönelik muhtelif suçlar işlenmektedir.

Ayrıca, yine büyük şehirlerimizde Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını cebren tağyir ve tebdil ederek, yerine kendi ideolojik sistemlerini hâkim kılmak için bir takım terör örgütleri faaliyette bulunmaktadır. Bu suçlar bakımından görüşülmekte olan Kanunla değişik Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun tüm maddelerinin uygulanması bu suçlarla ilgili mücadeleyi son derece zayıf hale sokacak ve mücadelede başarısızlık adeta beklenen bir sonuç haline gelecektir.

Bu nedenle Kanuna eklenen 31 inci madde ile tutuklamaya, gözaltında bulundurmaya, sorgulamaya, müdafî yardımından yararlanmaya ilişkin yeni düzenlemelerin Devlet Güvenlik ve Sıkıyönetim Mahkemelerinin görev alanına giren suçlarda uygulanmayacağı, bunlar hakkında bu Kanunun 4, 5, 6, 7, 9, 12, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 24 ve 30 uncu maddeleri ile değişiklik yapılmadan önceki Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.”

Biçiminde açıklanmıştır.

İncelenen 4719 sayılı Yasanın 2 nci maddesiyle öngörülen değişiklik ise, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasınının 3842 sayılı Yasa ile değişik 104 üncü maddesinin Devlet Güvenlik Mah-

kemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa kapsamına giren suçlar yönünden de uygulanmasını öngörmekte ve genel hükümlerle koşutluk sağlanmasını amaçlamaktadır.

Ancak, 11 Eylül 2001 günü Amerika Birleşik Devletlerinde yaşanan terör olayları, bütün dünyayı uluslararası terörizm konusunda yeni tanımlamalar yapmaya ve terörle savaşımında, ortak yeni düzenlemeler geliştirmeye yöneltmiş, bilgi ve teknoloji çağını yaşayan dünya düzenine yönelik öncelikli tehdidin terörizm olduğunun kabulünü zorunlu kılmıştır.

3801 sayılı Yasanın Anayasanın 89 uncu maddesi uyarınca, bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığına ortaya konulan gerekçeler ile 3842 sayılı Yasanın 31 inci maddesinin amacını açıklayan Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu raporunda yer verilen gerekçeler haklılığını ve geçerliliğini korumaktadır. Dolayısıyla, 3842 sayılı Yasanın 31 inci maddesinin getiriliş amacının ortadan kalktığından söz etmek olanaklı değildir.

Ayrıca, 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasının 104 üncü maddesinin, 3842 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önceki biçimiyle uygulanması Devlet güvenliği ile doğrudan ilgilidir. Uluslararası kurallarda devlet güvenliğine tanınan özel konum, özgürlükçü demokrasilerin bu konudaki duyarlılığını göstermesi yönünden önemlidir. Dolayısıyla, bir yandan özgürlükçü demokratik rejimi savunurken, öte yandan devlet güvenliği konusuna duyarlı yaklaşmak bir çelişki olmayacaktır.

Kaldı ki, 1412 sayılı Yasanın 104 üncü maddesinin, değişik biçimiyle uygulanması yolsuzlukla savaşımı zayıflatacak niteliktedir.

Bu nedenle, incelenen 4719 sayılı Yasanın 2 nci maddesi ile getirilen değişikliğin, terörizmle savaşım ve Devlet güvenliği yönünden olumsuz etkiler, eksiklikler ve yetersizlikler yaratabileceği göz önüne alınarak yeniden değerlendirilmesinde kamu yararı bulunmaktadır.

3. 4719 sayılı Yasanın 3 üncü maddesinde, 30.7.1999 günlü, 4422 sayılı “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu”nun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak” ibaresinin metinden çıkarılması öngörülmüştür.

4422 sayılı Yasa'nın genel gerekçesinde de belirtildiği gibi, çağımızda terörizm ve ekonomik suç yanında çıkar sağlamaya yönelik suç örgütleri türemiştir. Bu suç örgütleri, kamu otoritesini uğraştıran, devletleri maddi ceza hukuku ve usul hukuku yönünden yeni, ayrık kurallar ve kurumlar oluşturmaya zorlayan hukuk ihlalleri olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Batı ülkelerinde, “organize örgütlü suçluluk” olarak da adlandırılan bu suçu cezalandırmak ve kişileri bu gibi eylemlerden caydırmak için özel düzenlemeler yapılmaktadır.

Çıkar sağlamaya yönelik suç örgütlerinin ülkemizde de ortaya çıkması, özellikle kamusal ve özel bankalarla kamu ihalelerini hedef alan çıkar amaçlı suç örgütlerinin toplumun huzurunu bozacak boyuta ulaşması ve kamu kaynaklarının bu suç örgütlerince yağmalanması, konunun özel olarak düzenlenmesini gerektirmiştir.

Haksız çıkar sağlamak amacıyla ve yıldırma, korkutma ya da sindirme gücü çeşitli biçimlerde kullanılarak kurulan örgütlü oluşturan kişiler arasındaki ilişkiler, teknolojik olanaklardan da yararlandıkları için oldukça karmaşık ve kanıtlanması güç duruma gelmiştir. Bu nedenle, sözkonusu ilişkilerin açığa çıkarılması özel usul kuralları gerektirmektedir.

Üstelik, çıkar amaçlı suç örgütlerinin ilişkileri her zaman cebir, şiddet ya da zorbalık kullanılarak da yürütülmemektedir. Örneğin, banka kaynaklarının kurutulmasında, bu kaynakları kendi özel çıkarları için kullananlar arasında cebir, şiddet ya da tehdit değil, karşılıklı çıkar birliğine dayalı anlaşmalar sözkonusudur.

Ülkemizde son yıllarda yaşanan gelişmeler karşısında çıkar amaçlı suç örgütlerinin ortaya çıkarılması ve cezalandırılması için özel yöntemler öngörülen 4422 sayılı Yasa kabul edilmiş ve yaklaşık üç yıl önce yürürlüğe konulmuştur.

Aradan çok kısa bir süre geçmiş olmasına ve toplumumuzda yaşanan, düzenlemeyi haklı kılabilecek olumsuz gelişmelere karşın, incelenen 4719 sayılı Yasa'nın 3. maddesiyle, 4422 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin birinci fıkrasındaki, "veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak" ibaresinin metinden çıkarılması, bu tür suçları işleyenlerin Devlet Güvenlik Mahkemelerinde yargılanmalarını önleyecektir.

Öngörülen değişikliğe göre, sözkonusu suçları işleyenler, yasal öğelerin oluşması durumunda genel kurallara göre ve genel yetkili adli yargı yerlerinde yargılanabilecektir.

Burada gözden kaçırılmaması gereken nokta, genel yetkili adli yargı yerlerinde görev yapan yargıç ve savcıların 4422 sayılı Yasa'da öngörülen yetkilerle donatılmamış olmalarıdır. Dolayısıyla, bu tür suçların genel yetkili adli yargı yerlerinde görülmesi durumunda, sanıklar arasındaki ilişkilerin niteliği, derinliği ve karmaşıklığı nedeniyle olayın gerçek faillerinin ortaya çıkarılması her zaman olanaklı olmayabilecektir.

Bu nedenle, kamu düzeninin ve toplum huzurunun ağır biçimde ihlâl edileceği de göz önünde tutularak 3 üncü maddenin ilgili bölümünün yeniden değerlendirilmesinde kamu yararı bulunduğu düşünülmektedir.

4. 4719 sayılı Yasanın geçici 1 inci maddesiyle, bu Yasanın 1 inci maddesinde yapılan değişikliğe koşut olarak, Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamına giren suçlarla ilgili soruşturma, yargılama ya da temyiz aşamasında bulunan dosyalara ilişkin yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

a) İncelenen 4719 sayılı Yasanın 1 inci maddesinin yeniden görüşülmesi sonucunda Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamındaki suçlara ilişkin davaların Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanında bırakılmasının kabul edilmesi durumunda, Yasanın geçici 1 inci maddesine gerek kalmayacağı açıktır.

b) Mahkemelerin görevlerini belirleyen usul hukukuna ilişkin kurallar, kamu düzeninden sayılırlar. Sanık yararına olan usul hukuku kurallarının geriye yürütmesi ise, hukukun genel ilkelerindedir.

Dolayısıyla, 4719 sayılı Yasanın 1 inci maddesindeki düzenleme karşısında, Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamındaki suçlarla ilgili soruşturma, yargılama ya da temyiz aşamasında bulunan dosyaların yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına ya da yetkili yargı yerlerine gönderilmelerini öngören geçici 1 inci madde düzenlemesinin, hukukun genel ilkesine uygun olduğu söylenebilir.

Ancak, bu devir işlemlerinin ve bu işlemlerden sonra yetkili ve görevli mahkemelerde yeni baştan yargılamaya başlanmasının uzun süre alacağı, davaların sürüncemede kalacağı ve hatta zamanaşımına uğrayacağı, mahkemelerin iş yükü de gözetildiğinde, yaygın ve haklı bir toplumsal kanıdır.

Öte yandan, Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamına giren ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görülmekte olan davalardan kimilerinin konuları ve sanıklarının durumu, temiz toplum düzenine duyulan derin özlem nedeniyle, toplumda büyük bir duyarlılık yaratmıştır.

4719 sayılı Yasanın geçici 1 inci maddesinin yürürlüğe girmesi durumunda, kamuoyunun bunu, kimi kişilerin korunması amacıyla özel nitelikte yasa çıkarıldığı biçiminde algılaması güçlü bir olasılıktır. Bu durum ise, hem kamu vicdanını derinden yaralayacak, hem hukuk devleti ilkesine gölge düşürecek, hem de Devlete ve yargıya olan güveni sarsacaktır.

Yukarıda (1/a) sayılı bölümde açıklandığı gibi, Anayasanın 143 üncü maddesi gözetilerek 4719 sayılı Yasanın 1 inci maddesinde yeni düzenleme yapılması durumunda, önceki paragraflarda belirtilen olumsuzlukların önüne geçilebilmesi için, Türk Ceza Yasasının 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamına giren ve halen Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görülmekte olan davaların, yine bu Mahkemelerde sonuçlandırılacağı yolunda bir düzenleme yapılması, üstün kamu yararının bir gereği olarak değerlendirilmiştir.

Açıklanan gerekçelerle, yayımlanması kısmen uygun bulunmayan 4719 sayılı “Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 Tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile geçici 1 inci maddesinin, Anayasanın 4709 sayılı Yasa ile değişik 89 uncu ve 104 üncü maddeleri uyarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisince bir kez daha görüşülmesi için ekte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet Sezer

Cumhurbaşkanı

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/932

5.12.2001

Karar No. : 24

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 9.11.2001 tarihli ve 22 Karar No’lu raporu ile sonuçlandığı, “Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13.11.2001 tarihli 19 ve 14.11.2001 tarihli 20 nci birleşimlerinde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Kanun, Anayasamızın 89 uncu maddesi gereğince yayımlanması için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 15.11.2001 tarihli, A.01.0.GNS.0.10.00.02-28558/11946 sayılı tezkeresi ile sayın Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız, Anayasanın değişik 89 ve 104 üncü maddeleri gereğince Kanunun, 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile geçici 1 inci maddesini bir kez daha görüşülmek üzere geri göndermiş ve gerekçeli geri gönderme tezkeresi de Genel Kurulumuzun 29.11.2001 tarihli 28 inci birleşiminde okunmuştur.

Komisyonumuz, “14.11.2001 tarihli ve 4719 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un, 1, 2, ve 3 üncü maddeleri ile geçici 1 inci maddesini, Anayasanın 89 uncu maddesinin değişik ikinci fıkrası uyarınca, 5.12.2001 tarihli 42 nci toplantısında, Adalet Bakanı Sayın Prof. Dr. Hikmet Sami Türk ile

Bakanlık temsilcilerinin katılmalarıyla, geri gönderme gerekçelerini de dikkate alarak, bir kez daha inceleyip görüşmüş ve görüşülen maddelerin aynen kabul edilmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Emin Karaa	<i>İ. Sühan Özkan</i>	<i>Salih Erbeyin</i>
Kütahya	İstanbul	Denizli
(Toplantıya katılmadı)		
Kâtip	Üye	Üye
<i>Yekta Açıkgöz</i>	<i>Müjdat Kayayerli</i>	<i>Ramazan Toprak</i>
Samsun	Afyon	Aksaray
Üye	Üye	Üye
Mustafa Kemal Aykurt	<i>Mehmet Gözlükaya</i>	<i>Fahrettin Kukaracı</i>
Denizli	Denizli	Erzurum
(Toplantıya katılmadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Oğuz Aykut</i>	<i>Ali Günay</i>	<i>Erol Al</i>
Hatay	Hatay	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Aydınlı</i>	Mehmet Gül	<i>Mehmet Pak</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Tümüne Muhalifim)	(Toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
Hayri Diri	İşıl Saygın	<i>Edip Özbaş</i>
İzmir	İzmir	Kahramanmaraş
(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
Sevgi Esen	Cemal Özbilen	Erdoğan Sezgin
Kayseri	Kırklareli	Samsun
(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Yahya Akman</i>	Orhan Bıçakçıoğlu	<i>Mehmet Çiçek</i>
Şanlıurfa	Trabzon	Yozgat
	(Toplantıya katılmadı)	
	Üye	
	<i>Fethullah Erbaş</i>	
	Van	

ANAYASANIN 89 UNCU MADDESİ
GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA BİR
DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ
GÖNDERİLEN KANUN

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ-
NİN KURULUŞ VE YARGILAMA USUL-
LERİ HAKKINDA KANUN, 18.11.1992
TARİHLİ VE 3842 SAYILI KANUN İLE
ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE
MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No.: 4719 Kabul Tarihi: 14.11.2001

MADDE 1.- 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen “313, 314 üncü maddelerinde;” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2.- 18.11.1992 tarihli ve 3842 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesindeki: “4” numarası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3.- 30.7.1999 tarihli ve 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “zor veya tehdit” ibaresi, “tehdit, baskı, cebir veya şiddet” şeklinde değiştirilmiş; aynı fıkradaki “veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 4.- 4422 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen “şüpheler” ve “şüpheler” kelimeleri, “belirtiler” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5.- 4422 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ-
NİN KURULUŞ VE YARGILAMA USUL-
LERİ HAKKINDA KANUN, 18.11.1992
TARİHLİ VE 3842 SAYILI KANUN İLE
ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE
MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN

MADDE 1.- Kanunun 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Kanunun 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Kanunun 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamına giren fiillerle ilgili olarak soruşturma, yargılama veya temyiz aşamasında bulunan dosyalar hakkında aşağıdaki işlemler yapılır:

GEÇİCİ MADDE 1.- Kanunun geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

1. Devlet Güvenlik Mahkemeleri Cumhuriyet başsavcılıklarınca yürütülmekte olan soruşturma dosyaları, buldukları aşamada soruşturmaya devam edilmek ve gereği yapmak üzere yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilir.

2. Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları, buldukları aşamada yargılamaya devam edilmek ve/veya sonuçlandırılmak üzere görevli ve yetkili yargı mercilerine gönderilir.

3. Temyiz incelemesi için Yargıtayda bulunan dava dosyaları, karara bağlandıktan sonra bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte davaya bakmaya yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesinin bulunduğu yerin yargı çevresindeki görevli ve yetkili yargı mercilerine gönderilir.

MADDE 6.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

